

29 iunie 2021

Nr. 12-9/44

La Nr.

din

**Domnului Alexandr Stoianoglo
Procuror General al Republicii Moldova**

DEMERS

în temeiul art. 25 alin.(1) lit. b) din

Legea nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Avocatul Poporului își desfășoară activitatea în temeiul art.59¹ din Constituția Republicii Moldova, Legii nr.52 din 03 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) (în continuare - Legea nr.52/2014), Principiilor de la Paris adoptate prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr.48/134 din 20 decembrie 1993, asigurând promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art.1 din Legea nr.52/2014, Avocatul Poporului asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile și contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului, prin prevenirea încălcării acestora, aplicând procedeele reglementate de această lege.

Potrivit art.22 alin.(l) din Legea nr.52/2014, în cazul în care dispune de informații privind încălcarea în masă sau gravă a drepturilor și libertăților omului, în cazurile de o importanță socială deosebită sau în cazul în care este necesară apărarea intereselor unor persoane care nu pot folosi de sine stătător mijloacele juridice de apărare, Avocatul Poporului este în drept să acționeze din oficiu.

Astfel, Avocatul Poporului a declanșat sesizarea din oficiu urmare a emiterii de către Comisia Electorală Centrală a Hotărârii nr.4966 din 05.06.2021, "Cu privire la constituirea secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021" Avocatul Poporului, constatând cu celeritate că Hotărârea în cauză contravine standardelor în domeniul drepturilor omului și nu va asigura realizarea dreptului la vot pentru toți cetățenii, a depus concluziile sale în procesul examinării cauzei de contencios administrativ de către Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel și Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, privind mărirea numărului secțiilor de votare în afara țării, pentru satisfacerea în deplin volum a solicitărilor cetățenilor Republicii Moldova.

Avocatul Poporului în concluziile sale a menționat că experiența ultimelor scrutine a demonstrat că eforturile statului nu au fost suficiente pentru a asigura condițiile necesare pentru toți cetățenii care se află în afara țării și care au dorit să își exercite dreptul de vot, din cauza numărului redus de secții de votare și buletine de vot.

Consecvent, Avocatul Poporului a recomandat în cadrul examinării pricinii de către instanțele de judecată mărirea numărului secțiilor de votare deschise în afara țării și a celui de buletine de vot, în scopul acoperirii în deplin volum a solicitărilor cetățenilor Republicii Moldova și creării condițiilor optime pentru realizarea dreptului la vot fiecărui cetățean, fapt menționat și în rapoartele sale anuale.

Avocatul Poporului a consemnat că asigurarea realizării dreptului la vot al tuturor cetățenilor și a dreptului de a fi ales, indiferent de locul aflării, este o obligație a statului care rezultă din Constituția Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Republica Moldova și-a asumat obligația pozitivă privind realizarea imediată a tuturor drepturilor ce se regăsesc în tratatele internaționale ratificate.

Toate raționamentele Avocatului Poporului au fost luate în calcul atât de către Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel, cât și de Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție la examinarea pricinii.

Comisia Electorală Centrală, având la bază hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie și decizia Curții Supreme de Justiție din 22 iunie curent și urmare a organizării consultărilor suplimentare cu factorii de decizie din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, la revizuirea listei secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare din 11 iulie 2021, nu a ținut cont de argumentele invocate în favoarea instituirii numărului suficient al secțiilor de votare în afara țării, astfel încât să fie acoperit în deplin volum solicitările cetățenilor Republicii Moldova și creării condițiilor optime pentru realizarea dreptului la vot fiecărui cetățean.

Este de menționat că, pe parcursul judecării cauzei, Curtea de Apel Chișinău a apreciat actele administrative contestate prin prisma prevederilor art.21 Codul administrativ care instituie principiul legalității și care cere ca autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative, iar exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate și care stipulează că autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Nu în ultimul rînd, instanța a verificat dacă Comisia Electorală Centrală a respectat principiul egalității de tratament, descris în art.23 Codul administrativ, care obligă ca autoritățile publice și instanțele de judecată competente să acționeze respectînd principiul egalității și nediscriminării și să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Orice diferență de tratament trebuie justificată în mod obiectiv.

Instanța de judecată a menționat că, avînd în vedere materia în care avizul prealabil al MAEIE este impus de legiuitor, precum interesul public major și scopul urmărit, autoritățile, în persoana Comisiei Electorale Centrale și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, aveau obligația să coopereze efectiv și eficient pentru a asigura desfășurarea normală a procesului de votare în străinătate și a garanta accesul la urnele de vot în mod nestingherit a compatrioților aflați peste hotarele țării. Actele cauzei atestă că Comisia Electorală Centrală și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, în egală măsură au desconsiderat, sau au tratat superficial și formal importanța informațiilor care urmau să se regăsească în avizul prealabil al MAEIE. Completul de judecată a observat că, în textul corespondenței dintre CEC și MAEIE, care se pretinde a fi aviz prealabil, lipsesc informații precise și certe la toate cele 4 condiții legale, citate în Hotărîrea Curții de Apel din 17.06.2021, care urmau a fi luate în calcul la constituirea numărului optim de secții de votare în străinătate.

Concomitent, instanța de judecată a reținut caracterul ambiguu, echivoc și incert al avizului prealabil al MAEIE și referitor la obținerea acordului autorităților competente ale țării respective privind locurile de deschidere a secțiilor de votare. Instanța de judecată a punctat faptul că, **CEC și MAEIE, în detrimentul cerințelor legale imperative, au conlucrat/cooperat în mod defectuos și, în consecință, nu au atins scopul urmărit, adică nu au identificat informația impusă de legiuitor pentru a fixa cu o precizie maximală numărul necesar de secții de votare în străinătate, pentru buna desfășurare a scrutinului parlamentar și asigurarea dreptului la vot prin crearea condițiilor decente pentru alegători, fără a ține cont de experiența negativă acumulată la alegerile precedente și fără a lua în mod serios situația pandemică, afectată de virusul COVID-19.** În această ordine de idei, în viziunea completului de judecată, **nerespectarea normelor legale din art.30 și art.31 Codul electoral** a condus direct la vicierea procedurii de adoptare a actelor administrative normative, **acestea fiind afectate de ilegalitate.**

Totodată, cu privire la comportamentul ineficient al autorităților la chestiunea dedusă judecății, completul de judecată a reținut un șir de împrejurări, menționând că **exercitarea**

dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

Potrivit Deciziei Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție Decizia nr.3ra-738/2021 din 22 iunie 2021, autoritățile, în persoana Comisiei Electorale Centrale și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, aveau obligația să coopereze efectiv și eficient pentru a asigura desfășurarea normală a procesului de votare în străinătate și a garanta accesul la urnele de vot a cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, iar prima instanță corect a stabilit că Comisia Electorală Centrală cât și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, în detrimentul alegătorilor și a cerințelor legale imperative, au conlucrat în mod defectuos și, în consecință, nu au atins scopul urmărit, adică nu au identificat condițiile impuse de legiuitor pentru a fixa cu o precizie maximă numărul necesar de secții de votare în străinătate, pentru buna desfășurare a scrutinului parlamentar și asigurarea dreptului la vot prin crearea condițiilor decente pentru alegători, fără a ține cont de experiența negativă acumulată la alegerile precedente și fără a lua în mod serios situația pandemică, afectată de virusul COVID - 19.

Avocatul Poporului reiterează că voința poporului stă la baza puterii de stat. Această voință își găsește expresia în alegerile libere desfășurate periodic pe baza votului universal, egal și direct prin vot secret și liber. **Statul garantează libertatea de exprimare a voinței cetățenilor** prin protejarea principiilor și normelor democratice ale dreptului electoral.

Cetățenii Republicii Moldova care locuiesc în afara granițelor sale beneficiază de drepturi electorale depline în conformitate cu Codul electoral. Guvernul Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală, misiunile diplomatice și consulatele **sunt obligate să creeze condiții pentru exercitarea liberă de către cetățeni a drepturilor lor electorale.**

Avocatul Poporului menționează că administrația publică centrală de specialitate își desfășoară activitatea respectând printre principiile de bază și principiul de colaborare interinstituțională și responsabilitate pentru activitate¹. Totodată, potrivit art.6 alin.(1) al Legii nr.98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ministerele și alte autorități administrative centrale se află în raporturi de colaborare în domenii de interes comun în scop de realizare a misiunii și de exercitare a funcțiilor și atribuțiilor lor.

În temeiul art.25 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 52/2014, care împuternicește Avocatul Poporului să intervină pe lângă autoritățile competente cu un demers pentru intentarea unei

---

¹ Legea nr.98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, art.4

proceduri disciplinare sau penale în privința persoanei cu funcție de răspundere care a comis încălcări ce au generat lezarea drepturilor și libertăților omului, intervenim către Procuratura Generală cu prezentul demers pentru examinarea circumstanțelor expuse prin prisma întrunirii semnelor constitutive ale componentelor de infracțiuni "Împiedicarea exercitării libere a dreptului electoral" și "Neglijența în serviciu" .

Despre rezultatul examinării prezentului demers, solicit să fiu informată în termen de 10 zile.

Cu respect,

Maia BĂNĂRESCU
Avocatul Poporului pentru drepturile copilului²

² În baza art. 3 al Hotărârii Parlamentului nr.4 din 04 februarie 2021 privind încetarea mandatului Avocatului Poporului (Ombudsmanului) până la numirea de către Parlament a unui nou Avocat al Poporului (Ombudsman), doamna Maia Bănărescu, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, va îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului (Ombudsman)